

Joutsenmerkin kriteerit

Elintarviketeollisuuden puhdistusaineet

Version 1.3 • 13. lokakuuta 2005 — 31. lokakuuta 2012

Tulevaisuuden tekijä

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti v. 1989 vapaaehtoisen ja positiivisen pohjoismaisen ympäristömerkin – Joutsenmerkin. Toimintaa valvoo jokaisessa pohjoismaassa kyseisen maan hallitus.

Lisätietoja löytyy kotisivuiltamme.

Suomi:

Ympäristömerkintä
PL 489
FI-00101 HELSINKI
Tel: 0424 2811
Fax: 09 1499 3320
www.ymparistomerkki.fi
joutsen@motiva.fi

Tanska:

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norge:

Miljømerking
Tordenskiolds gate 6B
NO-0160 OSLO
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
svanurinn@ust.is

Sverige:

Miljömärkning Sverige AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.ecolabel.se
svanen@ecolabel.se

Tätä asiakirjaa saa kopioida vain kokonaisuudessaan tekemättä siihen muutoksia. Asiakirjan tekstiä saa lainata vain, jos sen laatija Pohjoismainen ympäristömerkintä mainitaan.

Elintarviketeollisuuden puhdistusaineiden pohjoismainen ympäristömerkintä

070/1.3, 16. syyskuuta 2010

Mikä on Joutsenmerkitty elintarviketeollisuuden puhdistusaine?	1
Miksi valita Joutsenmerkki?	1
Mitkä tuotteet voidaan Joutsenmerkitä?	2
Kuinka merkkiä haetaan?	2
1 Ympäristövaatimukset	4
1.1 Tuotteen luokitus	4
1.2 Ympäristölle haitalliset aineet.....	5
1.3 Kemikaaleja koskevat vaatimukset.....	6
1.4 Hajoavuus	8
2 Tehokkuutta koskevat vaatimukset	8
3 Pakkausta ja pakkaustekstiä koskevat vaatimukset	9
4 Laatu- ja viranomaisvaatimukset	9
Markkinointi	11
Joutsenmerkin muoto	11
Myynti muissa pohjoismaissa	12
Valvonta	12
Käyttöoikeuden voimassaoloaika	12
Tulevat kriteerit	13
Lyhenteet	13

Liitteet

1	Joutsenmerkityn elintarviketeollisuuden puhdistusaineiden markkinointi
2	Selvitykset
3	Selvitys tuotteen tehokkuudesta
4	Testaus ja valvonta

Käännös tanskankielisestä asiakirjasta: ”Svanemærkning af Rengøringsmidler til levnedsmiddelindustri”. Ristiriitatapauksissa pätee alkuperäinen teksti.

Mikä on Joutsenmerkitty elintarviketeollisuuden puhdistusaine?

Joutsenmerkityt elintarviketeollisuuden puhdistusaineet kuuluvat tuoteryhmässään vähiten ympäristöä kuormittaviin tuotteisiin, sillä ne täyttävät joukon ympäristövaatimuksia.

Käytettäessä puhdistusaineita elintarviketeollisuudessa syntyy suurin ympäristövaikutus vasta käytön jälkeen, kun tuotteet johdetaan viemäriin ja puhdistuslaitoksen kautta edelleen vesiympäristöön. Asettamalla puhdistusaineiden sisältämille aineille vaatimuksia voidaan ympäristön kuormitusta vähentää ja tuotteen kanssa kosketuksiin joutuvien henkilöiden terveydellisten ongelmien riski pienenee.

Kriteerit pitävät sisällään yleisiä vaatimuksia tuotteelle. Vaatimukset koskevat muun muassa terveysvaarallisuusluokittelua, ympäristölle haitallisten aineiden pitoisuutta, erilaisia aineryhmiä sekä hajoavuutta. Lisäksi asetetaan tuotteen tehokkuutta ja laadunvarmistusta koskevia vaatimuksia.

Miksi valita Joutsenmerkki?

- Elintarviketeollisuuden puhdistusaineita valmistava yritys voi käyttää Joutsenmerkkiä markkinoinnissaan. Joutsenmerkki on erittäin tunnettu ja luotettu pohjoismaissa.
- Joutsenmerkki on kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta ympäristöasioiden hoitoon asiakkaille, henkilökunnalle sekä julkisille hankinnoille, jotka haluavat ottaa ympäristöasiat huomioon.
- Ympäristömyötäisempi toiminta auttaa tuottajaa vastaamaan tulevaisuuden ympäristö(lainsäädännön) vaatimuksiin.
- Ympäristökysymykset ovat monimutkaisia ja aivan erityisiin kysymyksiin paneutuminen voi viedä pitkän ajan. Joutsenmerkintä voi opastaa yritystä ympäristötyössä.
- Ympäristövaatimusten lisäksi Joutsenmerkintä asettaa myös vaatimuksia laadulle ja kierrätettävyydelle. Täten Joutsenlupaa voidaan pitää laadun takeena.

Mitkä tuotteet voidaan Joutsenmerkitä?

Puhdistusaineet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi elintarviketeollisuuden tuotantolaitoksissa ja elintarviketeollisuuden tuotantolaitteistojen puhdistukseen sekä ammattikeittiöissä voidaan joutsenmerkitä. Ammattikeittiöissä ainoastaan puhdistusaineet, jotka annostellaan koneellisesti voidaan joutsenmerkitä.

Kriteerien soveltamisalaan ei sisälly henkilökohtaisen hygienian tuotteet, teolliset rasvanpoistoaineet, desinfiointiaineet eivätkä hihnanvoiteluaineet ja kaksikomponenttituotteet.

Pohjoismainen ympäristömerkintä on laatinut kriteerejä myös muun tyyppisille puhdistusaineille. Mikäli jotakin tuotetta ei voida joutsenmerkitä tämän dokumentin perusteella, viittaamme ympäristömerkinnän muihin myöntämisperusteisiin.

Annamme mielellämme lisätietoja, osoitteet löytyvät sivulta 2.

Kuinka merkkiä haetaan?

Hakijan pitää noudattaa ympäristömerkinnän sääntöjä: "Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt" päivätty 12. joulukuuta 2001. Lisäksi on täytettävä tämän dokumentin vaatimukset.

Jokainen vaatimus on merkitty K-kirjaimella sekä numerolla. Saadaksean luvan on hakijan täytettävä kaikki vaatimukset.

Tekstin symbolit

Vaatimusten kohdalla on kuvattu, kuinka hakijan tulee osoittaa vaatimuksen täytyminen. Tekstissä on lisäksi erilaisia symboleja, joissa kuvataan dokumentointitapa. Symbolit ovat:

- ☒ Läheta dokumentaatio hakemuksen mukana
- ☺ Tarkistetaan paikan päällä

Kemikaaleja koskeva dokumentaatio

Kaikissa dokumentaatiovaatimuksissa, joissa viitataan DID-listaan (katso liite 4), on lähtökohtana pidettävä 30. kesäkuuta 2004 tai myöhemmin annetun DID-listan tietoja. Jos jotakin ainetta ei ole listassa, on sitä koskevassa dokumentaatiossa, joka voi olla esim. testiraportin kopio tai kirjallisuustietoja, mainittava testimenetelmä ja johtopäätös.

Hakemus

Hakemus lähetetään sen pohjoismaan ympäristömerkintätoimistoon, jossa toimintaa harjoitetaan, katso osoitteet kansilehden kääntöpuolelta. Hakemukseen kuuluu

hakemuslomake ja kirjallinen aineisto, jolla osoitetaan jokaisen vaatimuksen täytyminen.

Lisätietoja ja apua hakemuksen laadintaan löytyy ympäristömerkinnän nettisivuilta www.ymparistomerkki.fi

Tarkastuskäynti

Ennen kuin Joutsenmerkin käyttöluva myönnetään käy Pohjoismainen ympäristömerkintä tarkastuskäynnillä yrityksessä. Käynnin aikana tarkastetaan laskelmien tausta-aineisto, alkuperäiset todistukset, mittauspöytäkirjat, ostotilastot ja muu vastaava aineisto, jolla voidaan varmistaa vaatimusten täytyminen.

Kustannukset

Hakemusmaksu laskutetaan hakemuksen yhteydessä. Lisäksi peritään vuosimaksua, joka perustuu Joutsenmerkityn tuotteen liikevaihtoon.

Tiedustelut

Ympäristömerkintätoimistot antavat mielellään lisätietoa, yhteystiedot kansilehden kääntöpuolella. Tämän dokumentin taustamuisto on saatavilla SFS-Ympäristömerkinnästä.

1 Ympäristövaatimukset

1.1 Tuotteen luokitus

Täyttykö
vaatimus?

K1 Luokitus

Kyllä ___ Ei ___

Tuote ei saa sisältää syöpää aiheuttavia, mutageenisia eikä lisääntymistoksisia aineita.

Elintarviketeollisuuden puhdistusaineet eivät saa luokittua kuten alla olevassa taulukossa.

Taulukko 1

Luokittelu	Tunnukset ja R-lausekkeet
Ympäristölle vaarallinen	N ja R50, R50/53, tai R51/53. Myös R52, R53 tai R52/53 ilman N:ää.
Hyvin myrkyllinen	T+
Myrkyllinen	T
Terveydelle haitallinen	Xn
Herkistävä	Xn ja R42 tai Xi ja R43
Räjähdysvaarallinen	E
Hapettava	O
Erittäin helposti syttyvä	F+
Helposti syttyvä	F
Syttyvä	R10

R10: syttyvä, R42: altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä, R43: ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä, R50: erittäin myrkyllistä vesieliöille, R50/53: Erittäin myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä, R51/53: myrkyllistä vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä, R52 haitallista vesieliöille, R53: voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä, R52/53: haitallista vesieliöille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

Pyydämme huomioimaan, että raaka-aineen/tuotteen valmistaja vastaa luokittelusta.

Tuotteen voimassa olevan lainsäädännön mukainen käyttöturvallisuustiedote.

Liite nro _____

Voimassa oleva lainsäädäntö: EU:n aine- ja valmistedirektiivi (67/548/EEC ja 1999/45/EEC voimassa olevine tarkistuksineen) mukaan lukien mahdolliset kansalliset lisäykset direktiiviin.

Komission direktiivi erillisen vaarallisia valmisteita koskevan tietojärjestelmän laatimisesta (91/155/EEC) voimassa olevine tarkistuksineen.

1.2 Ympäristölle haitalliset aineet

Täyttykö
vaatimus?

K2 Haitallisuus ympäristölle

Sellaisten aineiden, jotka täyttävät EU:n ainedirektiivin (katso K1) tai pohjoismaissa voimassa olevien ohjeiden aineiden ympäristöhaitallisuutta koskevat vaatimukset, kokonaispitoisuus tuotteessa voi olla enintään:

Kyllä ___ Ei ___

Taulukko 2

Aineen luokittelu	Suurin sallittu määrä (paino-% tiivistetyssä tuotteessa)
R 50/53	0,04 %
R51/53 + R 52/53	0,04 %
R 50	2,00 %

R50: erittäin myrkyllistä vesieliölle, R50/53: Erittäin myrkyllistä vesieliölle, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä, R51/53: myrkyllistä vesieliölle, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä, R52/53: haitallista vesieliölle, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.

- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2). Liite nro ___
- Täydellinen resepti, jossa on yksiselitteisesti lueteltu kaikkien kemiallisten aineiden nimet ja mahdolliset CAS-numerot sekä kerrottu aineiden tehtävät ja määrät tuotteessa (katso taulukko 3). Liite nro ___
- Voimassa olevan lainsäädännön mukaiset käyttöturvallisuustiedotteet kaikille tuotteen raaka-aineille. Liite nro ___
- Selvitys kaikkien tuotteen sisältämien aineiden akuuttisesta vesieliömyrkyllisyydestä, hajoavuudesta ja/tai biologisesta kertyvyydestä eli parametreista, joihin aineen ympäristövaarallisuusluokittelu perustuu EU:n aine- ja valmistedirektiivin (katso K1 ja liite 4) mukaan. Katso myös DID-listaa hajoavuustietojen osalta. Jos tiedot ovat riittämättömät, katsotaan aine ympäristölle vaaralliseksi. Liite nro ___

Taulukko 3

Kauppainimi	Kemiallinen nimi	CAS-nro/ EC-nro	Pitoisuus (paino-%)	Tehtävä	Numero DID- listassa

1.3 Kemikaaleja koskevat vaatimukset

Täyttykö
vaatimus?

K3 Tensidit, hajoavuus

Kyllä ___ Ei ___

Kaikkien tensidien on oltava helposti hajoavia OECD-testin 301 A-F mukaisesti ja anaerobisesti hajoavia ISO 11734:n, DID-listan tai muun hyväksytyt tieteellisen menetelmän mukaisesti (katso liite 4).

- Jokaisesta tensidistä on esitettävä dokumentaatio, joka osoittaa, että tensidi on helposti biologisesti hajoava sekä anaerobisesti hajoava yllä mainitun vaatimuksen mukaisesti.

Liite nro _____

K4 LAS, APEO ja APD

Tuotteeseen ei saa sisältyä seuraavantyyppisiä tensidejä: lineaariset alkyylisulfonaatit (LAS), alkyylifenolietoksylaatit (APEO), APEO:n johdannaiset ja alkyylifenolijohdannaiset (APD).

Kyllä ___ Ei ___

- Selvitys siitä ettei tuotteessa ole näitä tensidejä: LAS, APEO, APEO:n johdannaiset ja APD (katso liite 2).

Liite nro _____

K5 Entsyymit

Entsyymit eivät saa sisältää valmistusprosessista peräisin olevia mikro-organismijäänteitä.

Kyllä ___ Ei ___

- Entsyymivalmistajan selvitys tai testiraportti, joka osoittaa että vaatimus täyttyy (katso liite 2).

Liite nro _____

K6 EDTA ja DTPA

Kompleksinmuodostajia EDTA (etyleenidiamiinitetra-asettaatti) ja DTPA (dietyleenitriamiinipenta-asettaatti) saa yhteensä sisältyä tuotteeseen enintään 0,6 g/litra käyttöliuosta.

Kyllä ___ Ei ___

- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2).

Liite nro _____

K7 NTA

Kompleksinmuodostajaa NTA (nitrilotriasettaatti) saa tiivistetyssä tuotteessa olla enintään 0,100 %. Tuote ei saa sisältää ollenkaan NTA:a, mikäli se sisältää EDTA:a ja DTPA:a.

Kyllä ___ Ei ___

- Selvitys vaatimuksen täyttymisestä (katso liite 2).

Liite nro _____

K8 Fosfori

Fosforia ja fosfonaatteja saa tuotteeseen sisältyä enintään 10,0 g P/ litra käyttöliuosta (laskettuna puhtaana fosforina, P).

Kyllä ___ Ei ___

Huomaa Norjan fosforia koskevat rajoitukset.

Forskrift om begrensninger i bruk av enkelte farlige kemikalier (FOR 2002-12-20 nr. 1823, Miljøverndepartementet).

- Laskelma fosforin määrästä käyttöliuoksessa (laskettuna elementaarifosforina, P).

Liite nro _____

K9 Kloori

Seuraavia klooriyhdisteitä ei saa käyttää:

- reaktiiviset klooriyhdisteet (esim. natriumhypokloriitti)
- klooriorganiset yhdisteet (esim. triklosaani)
- bentsalkoniumkloridi

Kyllä ___ Ei ___

Selvitys tuotteen käytöstä ja siitä, ettei yllä mainittuja klooriyhdisteitä ole lisätty (katso liite 2).

Liite nro _____

K10 Säilöntäaineet, biologinen kertyvyys

Tuote ei saa sisältää säilöntäainetta, joka on biologisesti kertyvää jonkin pohjoismaan voimassa olevien ohjeiden tai EU:n direktiivin 67/548/EEC mukaisesti.

Kyllä ___ Ei ___

Säilöntäaineiden biologisen kertyvyyden testaustulokset (katso liite 4) tai viittaus kemikaalilistan numeroon, mikäli DID-lista pitää sisällään tarvittavat tiedot.

Liite nro _____

K11 Säilöntäaineen määrän optimointi

Lisätyn säilöntäaineen määrän on oltava optimoitu suhteessa tuotteen tilavuuteen ja tämä tulee osoittaa "Challenge-testillä" (katso liite 4).

Kyllä ___ Ei ___

Testiraportti "Challenge testin" suorittamisesta, joka osoittaa säilöntäaineen määrän optimoinnin.

Liite nro _____

K12 Väriaineet

Väriaineita saa lisätä vain, jos niiden käyttö voidaan perustella työympäristö- ja turvallisuusnäkökohdilla. Väriaineiden on oltava hyväksytyjä joko EU:n kosmetiikkadirektiivin 76/768/EEC tai Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan tai Ruotsin elintarvikelainsäädännön mukaisesti taikka ne eivät saa olla biologisesti kertyviä.

Kyllä ___ Ei ___

Hakijan on selostettava värin tehtävä tuotteessa.

Täydellinen resepti, jossa on yksiselitteisesti lueteltu kaikkien kemiallisten aineiden nimet ja mahdolliset CAS-numerot sekä kerrottu aineiden tehtävät ja määrät tuotteessa (katso taulukko 3 ja liite 2).

Liite nro _____

Hakijan on dokumentoitava, että väriaineet ovat hyväksytyjä EU:n kosmetiikkadirektiivin 76/768/EEC tai Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan tai Ruotsin elintarvikelainsäädännön mukaisesti taikka että väriaineet eivät ole biologisesti kertyviä (katso liite 4). Jokaisen värin Colour Index (CI) tai E-numero on mainittava.

Liite nro _____

K13 Hajuste

Tuote ei saa sisältää hajusteita.

Kyllä ___ Ei ___

Katso K12.

1.4 Hajoavuus

Täyttykö
vaatimus?

K14 Vaikeasti hajoavat aineet (ILN)

Orgaanisia aineita (ei koske tensidejä, joita koskevat omat vaatimukset), jotka eivät ole helposti hajoavia liitteen 4 vaatimusten mukaisesti, saa sisältyä tuotteeseen enintään 0,6 g/litra käyttöliuosta.

Kyllä ___ Ei ___

Kaikista orgaanisista aineista (paitsi tensideistä) on esitettävä helppoa hajoavuutta koskeva dokumentaatio - viittaus DID-listaan tai omat liitteen 4 mukaiset tiedot (dokumentaation puuttuessa ainetta pidetään vaikeasti hajoavana).

Liite nro ____

Käyttöliuoksen sisältämien vaikeasti hajoavien aineiden kokonaismäärän laskelma.

Liite nro ____

K15 Anaerobisesti hajoamattomat aineet (IAN)

Orgaanisia aineita (ei koske tensidejä, joita koskevat omat vaatimukset), jotka eivät ole anaerobisesti hajoavia, saa tuotteeseen sisältyä enintään 0,6 g/litra käyttöliuosta.

Kyllä ___ Ei ___

Anaerobisesti hajoamattomina pidetään kaikkia aineita, jotka eivät ole anaerobisesti hajoavia liitteen 4 vaatimusten mukaisesti. Dokumentaation puuttuessa aineita pidetään anaerobisesti hajoamattomina, paitsi jos ne ovat helposti hajoavia aerobisesti (liitteen 4 mukaisesti) ja samalla joko

- niillä on matala adsorptio ($A < 25\%$) tai korkea desorptio ($D > 75\%$) OECD guideline no. 106:n mukaisesti, tai

- ne eivät ole biologisesti kertyviä liitteen 4 vaatimusten mukaisesti.

Kaikista orgaanisista aineista (paitsi tensideistä) on esitettävä yllä esitetyn mukainen dokumentaatio - DID-listaan tai omat liitteen 4 mukaiset tiedot (dokumentaation puuttuessa ainetta pidetään anaerobisesti hajoamattomina).

Liite nro ____

Käyttöliuoksen sisältämien anaerobisesti hajoamattomien aineiden kokonaismäärän laskelma.

Liite nro ____

2 Tehokkuutta koskevat vaatimukset

Tuotteiden tehon on oltava tyydyttävä verrattuina markkinoilla oleviin tuotteisiin.

Täyttykö
vaatimus?

K16 Käyttäjäraportit

Tuotteen tehokkuus on dokumentoitava käyttäjäraporteilla, katso liite 3. Vähintään kolmen relevantin käyttäjän on pitänyt käyttää tuotetta tarkoitettulla käyttöalueella tuotteen käyttöfrekvenssiä edustavan jakson ajan (eli tuotteen on oltava ollut käytössä useita toistuvia kertoja). Hyväksytään, että sama yritys antaa enemmän kuin yhden käyttäjäraportin.

Kyllä ___ Ei ___

Vähintään kolme liitteen 3 mukaisesti laadittua käyttäjäraporttia vähintään kolmelta relevantilta tuotteen käyttäjältä. Käyttäjäraporttien on osoitettava, että kaikki kolme käyttäjää ovat tyytyväisiä tuotteeseen.

Liite nro ____

3 Pakkausta ja pakkaustekstiä koskevat vaatimukset

K17 PVC pakkauksessa

Pakkaukset, mukaan lukien etiketit, eivät saa sisältää PVC:tä eivätkä muita klooripohjaisia muoveja.

Selvitys täytettynä ja allekirjoitettuna (liite 2).

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä ___ Ei ___

Liite nro ___

K18 Pakkausmateriaalin merkintä

Tunnistamisen helpottamiseksi mahdollisessa kierrätyksessä on muovinen primääripakkaus merkittävä DIN 6120, osa 2:n tai vastaavan mukaisesti. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske korkkeja eikä pumppuja.

Katso K17.

Kyllä ___ Ei ___

Liite nro ___

K19 Käyttäjainformaatio

Puhdistusaineen pakkauksessa olevan informaatiotekstin on noudatettava EU:n sisältöluetteloja koskevaa direktiiviä (No 648/2004, appendix VII). Tuotteessa on oltava asianmukaiset turvallisuusmerkinnät. Jos tuote on laimennettava ennen käyttöä, informaatiotekstissä on selvästi ilmoitettava suositeltu normaalikäyttöä/normaalilikaantumista koskeva annostelu (esim. desilitrojen, pumpunpainallusten tai korkillisten lukumääränä). Tuotteen käyttöalue tai tuotetyyppi (esim. CIP-puhdistus tai vaahtotuote) on mainittava selvästi informaatiotekstissä. Käyttöalueen on oltava sopuosoinnussa tuotteen testausalueen kanssa.

EU:n sisältöluetteloja koskeva direktiivi: Regulation (EC) No 648/2004 of the European Parliament and of the Council, appendix VII

Näytteet tuotteen kirjallisesta informaatiosta (käyttöturvallisuustiedote, tuotelehtinen ja etiketti), jossa näkyy koko informaatioteksti.

Kyllä ___ Ei ___

Liite nro ___

4 Laatu- ja viranomaisvaatimukset

K20 Joutsenmerkin vastuhenkilö

Yrityksessä on oltava henkilö, joka vastaa siitä, että Joutsenmerkin vaatimukset täytetään, sekä yhteyshenkilö Pohjoismaisen ympäristömerkintäorganisaation yhteydenpitoa varten.

Organisaatiokuvaus, josta käy ilmi yhdyshenkilö ja Joutsenmerkin vaatimusten täyttämistä vastaava henkilö..

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä ___ Ei ___

Liite nro ___

K21 Dokumentaatio

Luvanhaltijan on säilytettävä ja vaadittaessa esitettävä kopio hakemuksesta sekä laskelmissa käytetyistä tiedoista ja tausta-aineistosta (mukaan lukien testiraportit, toimittajilta saatu aineisto tai vastaava).

Tarkistetaan tarkastuskäynnillä.

Kyllä ___ Ei ___

K22 Tuotteen laatu

Luvanhaltijan on taattava, että joutsenmerkityn tuotteen laatu ei heikkene käyttöoikeuden voimassaoloaikana.

Kyllä ___ Ei ___

Toimintaohjeet ja käytännöt Joutsenmerkittyjen tuotteiden laatua koskevien reklamaatioiden ja valitusten käsittelemiseksi, raportoinniksi ja arkistoinniksi.

Liite nro ____

K23 Suunnitellut muutokset

Suunnitellut muutokset, jotka vaikuttavat Joutsenmerkin vaatimukseen, on kirjallisesti ilmoitettava Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle.

Kyllä ___ Ei ___

Toimintaohjeet ja käytännöt suunniteltujen muutosten hoitamiseksi.

Liite nro ____

K24 Odottamattomat poikkeukset

Odottamattomat poikkeukset, jotka vaikuttavat Joutsenmerkin vaatimukseen, on kirjallisesti raportoitava Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle sekä kirjattava.

Kyllä ___ Ei ___

Toimintaohjeet ja käytännöt jotka osoittavat, miten odottamattomat poikkeukset käsitellään.

Liite nro ____

K25 Jäljitettävyys

Luvanhaltijan on pystyttävä jäljittämään joutsenmerkitty tuote tuotannossa. Jäljitettävyydellä tarkoitetaan, että tuote on voitava jäljittää eränumeron (batch no.), reseptin (ainesosaluettelon), raaka-aineiden ym. kautta.

Kyllä ___ Ei ___

Toimintaohjeet ja käytännöt siitä, miten vaatimus täytetään.

Liite nro ____

K26 Palautusjärjestelmät

Asiaankuuluvat kansalliset tuotteiden ja pakkausten palautusjärjestelmiä koskevat säännöt, lait ja/tai toimialakohtaiset sopimukset on täytettävä niissä pohjoismaissa, joissa Joutsenmerkittyä tuotetta markkinoidaan.

Kyllä ___ Ei ___

Hakijan dokumentaatio liittymisestä olemassa olevaan kierrätystä/käsittelyä koskevaan sopimukseen.

Liite nro ____

K27 Lait ja määräykset

Luvanhaltijan on varmistettava, että voimassa olevia turvallisuus-, työympäristö- ja ympäristölainsäädäntömääräyksiä sekä tehdaskohtaisia ehtoja/toimilupia noudatetaan Joutsenmerkityn tuotteen kaikissa tuotantopaikoissa.

Kyllä ___ Ei ___

Hakemuslomake allekirjoitettuna. Pohjoismainen ympäristömerkintä voi peruuttaa käyttöoikeuden, jos vaatimusta ei täytetä.

Liite nro ____

K28 Markkinointi

Hakijan tulee osoittaa, että Joutsenmerkittyä tuotetta markkinoidaan 12.12.2001 tai myöhemmin annettujen "Pohjoismaisen ympäristömerkinnän sääntöjen" mukaisesti.

Kyllä ___ Ei ___

Liite 1 täytettynä.

Liite nro _____

Markkinointi

Joutsenympäristömerkki on tavaramerkki, joka on erittäin hyvin tunnettu ja luotettu pohjoismaissa. Joutsenmerkittyä tuotetta tai palvelua voi hyödyntää markkinoinnissa käyttöluvan voimassaoloajan.

Merkki on sijoitettava niin, että ei synny epäselvyyttä siitä mitä ympäristömerkintä tarkoittaa ja siten, että merkki osoittaa elintarviketeollisuuden puhdistusaineiden olevan ympäristömerkitty.

Lisää markkinointisäännöistä on luettavissa asiakirjasta ” Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt ” päivätty 12. joulukuuta 2001 tai uudempi versio.

Joutsenmerkin muoto

Joutsenmerkin ulkoasu on seuraava:

470-xxx

Jokainen käyttölupa saa oman lupanumeron, jota on käytettävä yhdessä merkin kanssa.

Joutsenmerkki voidaan sijoittaa pakkaukseen tai tuotteen etikettiin tai tuotteen turvallisuustiedotteeseen.

Myynti muissa pohjoismaissa

Jos elintarviketeollisuuden puhdistusaineiden saama käyttöoikeus rekisteröidään jossakin muussa pohjoismaassa, on sen markkinointi Joutsenmerkittynä mahdollista näillä markkinoilla.

Rekisteröitäessä seuraavat asiakirjat on toimitettava ko. maan ympäristömerkintätoimistoon:

- Rekisteröintihakemus.
- Kopio käyttöluvasta.
- Dokumentaatio, joka osoittaa että kansalliset vaatimukset täyttyvät.
- Rekisteröitäessä Norjaan pitää todistaa fosforin määrä tuotteessa noudattaa norjalaista elintarvikelainsäädäntöä
- Kopio tuotteen etiketistä tai pakkauksesta.
- Vahvistus, että rekisteröitävä tuote sekä pakkaus ovat samat kuin luvan tuotteet.
- Kansalliset määräykset tai toimialakohtaiset sopimukset liittymisestä pakkausten palautus/kierrätysjärjestelmään.

Rekisteröintihakemus on maksuton, mutta Joutsenmerkityn tuotteen käytöstä peritään vuosimaksua asianomaisen maan maksuperusteiden mukaan.

Valvonta

Pohjoismainen ympäristömerkintä valvoo, että tuote täyttää Joutsenmerkin vaatimukset myös käyttöluvan myöntämisen jälkeen. Tämä voidaan tehdä valvontakäynnillä tai pistokokeiden muodossa.

Käyttölupa voidaan perua, jos ilmenee, että elintarvikkeiden puhdistusaineet eivät täytä vaatimuksia.

Käyttöoikeuden voimassaoloaika

Pohjoismainen ympäristömerkintä vahvisti kriteerit elintarvikkeiden puhdistusaineille 13. lokakuuta 2005 ja ne ovat voimassa 31. lokakuuta 2009 saakka. Versio on 1.0.

Pohjoismainen sihteeristökokous päätti 10. kesäkuuta 2008 pidentää kriteeriä vuodella. Uusi versio on 1.1 ja se on voimassa 31. lokakuuta 2010 saakka.

Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta päätti 8. kesäkuuta 2009 pidentää kriteeriä kahdella vuodella. Uusi versio on 1.2 ja se on voimassa 31. lokakuuta 2012 saakka.

Pohjoismainen sihteeristökokous päätti 16. syyskuuta 2010 muuttaa tuoteryhmän määritelmää kohdassa ”Mitkä tuotteet voidaan Joutsenmerkitä”. Uusi versio on 1.3 ja se on voimassa 31. lokakuuta 2012 saakka.

Joutsenmerkin käyttöoikeus on voimassa niin kauan kuin palvelu täyttää vaatimukset tai kunnes myöntämisperusteiden voimassaolo päättyy. Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta voi kriteereiden voimassaoloaikana tehdä korjauksia ja/tai pidentää voimassaoloaikaa. Nämä muutokset eivät vaikuta jo voimassaolevaan lupaan. Kriteereitä voidaan pidentää tai tarkentaa,

Vähintään 1 vuosi ennen edellisten kriteereiden voimassaoloajan päättymistä eli 31. lokakuuta 2008 pohjoismainen ympäristömerkintä julkaisee uudet kriteerit. Näin luvanhaltijalle tarjotaan mahdollisuus uudistaa lupansa.

Tulevat kriteerit

Tulevien kriteerien laatimisessa tullaan kiinnittämään huomiota seuraaviin asioihin:

- erityisvaatimusten tarve eri aloilla (esim. meijerit, panimot, teurastamot)
- mahdollisuus sisällyttää hinnanvoiteluaineet kriteereihin
- kemikaalivaatimusten tiukentamisen tarve
- kompleksinmuodostajia koskevien vaatimusten muuttamisen tarve
- tehokkuustestejä koskevien vaatimusten kehittämisen tarve

Lyhenteet

APD	Alkyylifenolijohdannaiset
APEO	Alkyylifenolietoksyylaatit
BCF	Biologinen kertyvyystekijä
DIN	Deutsches Institut für Normung e.V.
DTPA	Dietyleenitriamiinipenta-asettaatti
EDTA	Etyleenidiamiinitetra-asettaatti
GLP	Good Laboratory Practice
LAS	Lineaariset alkyylisulfonaatit
NTA	Nitriilotriasettaatti
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
P	Fosfori
PVC	Polyvinyylikloridi

Liite 1 Joutsenmerkittyjen elintarviketeollisuuden puhdistusaineiden markkinointi

Olemme tutustuneet pohjoismaisen ympäristömerkin käyttöä koskeviin sääntöihin, jotka on esitetty ”Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt” – asiakirjassa, päivätty 12. joulukuuta 2001. Vakuutamme, että mainittuja sääntöjä noudatetaan markkinoinnissa.

Vakuutamme, että olemme tutustuneet elintarviketeollisuuden puhdistusaineiden Joutsenmerkin kriteereihin.

Vakuutamme, että elintarviketeollisuuden puhdistusaineita markkinoiville työntekijöillemme tiedotetaan ko. tuoteryhmän kriteereistä ja tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevista säännöistä.

Paikka ja aika	Yritys
----------------	--------

Yhteyshenkilö	Puhelin
---------------	---------

Sähköposti

Markkinoinnin vastuuhenkilö	Puhelin
-----------------------------	---------

Sähköposti

Henkilöstövaihdon yhteydessä pitää ympäristömerkinnälle toimittaa uusi ajan tasalla oleva vakuutus.

Liite 2 – Selvitykset

Tuotteen nimi: _____

Tuotetyyppi:

☐ Hapan puhdistusaine	☐ Neutraali puhdistusaine
☐ Alkalinen puhdistusaine	☐ Vaahtotuote
☐ CIP-puhdistusaine	☐ Kalvopuhdistusaine
☐ Muu: _____	

Tuotetta markkinoidaan seuraaville toimialoille:

☐ Panimo	☐ Vihannesten, marjojen ym. jalostus
☐ Teurastamo	☐ Kalateollisuus
☐ Leipomo	☐ Meijeri
☐ Muu: _____	

Onko tuotteeseen lisätty aineita, jotka luokitellaan joko R50, R50/53, R51/53 tai R52/53? Kyllä ___ Ei ___

Jos on, mitä? Mainitse määrä ja luokittelu: _____

Sisältääkö tuote näitä aineita: LAS, APEO, APEO:n johdannaiset tai APD? Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteeseen lisätty fosforia tai fosfonaatteja? Kyllä ___ Ei ___

Jos on, mainitse lisätyn P:n määrä _____ g P/litra käyttöliuosta

Sisältääkö tuote entsyymejä? Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteessa tai ainesosissa EDTA:ta ja/tai DTPA:ta? Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteessa tai ainesosissa NTA:ta? Kyllä ___ Ei ___

Jos on, mainitse missä ja anna NTA:n määrä paino-%:ina tiivistetyssä tuotteessa:

Onko tuotteeseen lisätty klooria tai muita desinfiioivia aineita? Liite nro _____
Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteeseen lisätty K9:ssä mainittuja klooriyhdisteitä? Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteeseen lisätty säilöntäainetta? Kyllä ___ Ei ___

Onko säilöntäaine biologisesti kertyvää jonkin pohjoismaan voimassa olevien ohjeiden tai EU:n direktiivin 67/548/EEC mukaisesti? Kyllä ___ Ei ___

Onko lisätty säilöntäainemäärä optimoitu suhteessa tuotteen tilavuuteen? Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteessa väriä? Kyllä ___ Ei ___

Onko tuotteessa hajustetta? Kyllä ___ Ei ___

Sisältääkö pakkaus etiketteineen PVC:tä tai muuntotyypisiin kloorattuihin aineisiin perustuvaa muovia? Kyllä ___ Ei ___

Onko muovinen primääripakkaus merkitty DIN6120, osa 2:n tai vastaavan mukaisesti (tämä vaatimus ei koske korkkeja eikä pumppuja)? Kyllä ___ Ei ___

Pvm

Yritys

Vastaavan allekirjoitus

Nimen selvennys

Liite 3 – Selvitys tuotteen tehokkuudesta

Tuotteen täydellinen nimi: _____

Valmistaja: _____

Käyttöalue: _____

Valmistajan suositusten mukainen annostelu: _____ Kyllä ___ Ei ___

Mainitse mahdollinen muu annostelu: _____

Kuinka kauan tuote on ollut käytössä: _____

Vakuutamme täten, että yllä mainitun tuotteen puhdistava vaikutus täyttää vaatimuksemme: _____ Kyllä ___ Ei ___

Yritys

Osoite

Yhteyshenkilö

Asema

Puhelin

S-postiosoite

Pvm

Allekirjoitus

Liite 4 – Testaus ja valvonta

Testaus-/analyysilaboratoriota koskevat vaatimukset

Näytteenotto on suoritettava ammattitaitoisesti. Testaus-/analyysilaboratorion on oltava puolueeton ja pätevä. Mittaustulosten on oltava ympäristömerkintäorganisaation tarkastettavissa käyttöoikeuden voimassaoloaikana.

Testaus-/analyysilaboratorion on täytettävä DS/EN/ISO/IEC 17025 -standardin mukaiset yleiset vaatimukset tai oltava virallinen GLP-hyväksytty analyysilaboratorio. Hakija vastaa dokumentaatiosta ja analyysikuluista.

Valmistajan testaus-/analyysilaboratorio voidaan hyväksyä suorittamaan analyysit ja testit, jos valmistajalla on laatujärjestelmä, johon näytteenotto ja analyysit sisältyvät ja joka on sertifioitu ISO 9001:n tai ISO 9002:n mukaisesti.

Helppo biologinen hajoavuus, aerobinen

Helpon biologisen hajoavuuden testaamiseen käytetään OECD-menetelmää no. 301 (A - F) (OECD guideline for testing of chemicals, ISSN 1607-310X) tai muita vastaavia testimenetelmiä.

Biologinen hajoavuus, anaerobinen

Anaerobisen hajoavuuden testaamiseen käytetään ISO 11734, ECETOC no. 28 (kesäkuu 1988) tai vastaavia testimenetelmiä. Vaatimuksena on vähintään 60 % hajoavuus anaerobisissa olosuhteissa.

Biologinen kertyvyys

Jollei muuta ole osoitettu, aineet arvioidaan biologisesti kertyviksi, jos $\log Pow \geq 3$ OECD:n testiohjeiden 107 tai 117 tai vastaavien mukaisesti. Tällaisen aineen biologista kertyvyyttä voidaan testata kaloihin OECD:n testiohjeiden 305 A-E mukaisesti. Jos aineen biologinen kertyvyystekijä (BCF) on ≥ 100 , ainetta pidetään biologisesti kertyvänä. Jos $BCF < 100$, ainetta ei pidetä biologisesti kertyvänä.

On huomattava, että OECD-ohjeissa mainitaan korkeampi BCF, mutta Pohjoismainen ympäristömerkintä on päättänyt noudattaa EU:n linjaa, vertaa kappaletta kokonaisuudessaan.

OECD:n testimenetelmää 107 ei voi käyttää pinta-aktiivisille aineille, jotka liukenevat sekä rasvaan että veteen. Tällaisten aineiden osalta tulee osoittaa, että nykytietämyksen perusteella ollaan hyvin varmoja siitä, etteivät aineet tai niiden hajoamistuotteet aiheuta pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesieläimille.

Challenge test

Challenge test on joukkonimitys testeille, joilla määritetään tuotteiden oikea säilöntäainemäärä. Yleensä säilöntäaineen valmistaja suorittaa testin ja määrää, mitä testiä käytetään.

Challenge testin suorittaminen dokumentoidaan testiraportilla, joka osoittaa eloonjääneiden bakteerien, hiiva- ja homesienten määrät säilöntäaineen eri väkevyyksillä säilöntäaineen optimaalisen määrän määrittämistä varten.

DID-lista

Erillisen DID-listan (Detergent Ingredient Database), joka on Joutsenmerkin ja EU-Kukan virallinen kemikaalilista, voi tilata ympäristömerkintäorganisaatiolta. Näiden kriteerien yhteydessä on käytettävä 30. kesäkuuta 2004 tai myöhemmin annettua DID-listaa.